

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Brigity Chrastilové v právní věci **žalobce: I. W.**, zastoupen JUDr. Lubomírem Müllerem, advokátem, se sídlem Mansfeldova 792/3, Praha 9, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované č. X ze dne 9. 9. 2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze č. j. 10 Ca 259/2005 - 72 ze dne 29. 11. 2005,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze č. j. 10 Ca 259/2005 - 72 ze dne 29. 11. 2005 **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadá žalobce (dále jen „stěžovatel“) v záhlaví označený rozsudek Městského soudu v Praze, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 9. 2003. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla stěžovatelu žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky za dobu stěžovatelova věznění od 11. 4. 1984 do 10. 5. 1985 z důvodu nesplnění zákonem stanovené podmínky pro postavení politického vězně. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaná uvedla, že původní soudní rozhodnutí bylo sice zrušeno a podle usnesení Okresního soudu v Olomouci č. j. Rt 2/2002 - 14 ze dne 11. 12. 2002 je žalobce účasten soudní rehabilitace, ke zrušení původního rozhodnutí však nedošlo způsobem, který předpokládá zákon č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám zrasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, tedy buď podle zákona č. 119/1990 Sb.,

o soudní rehabilitaci, nebo podle zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu.

V této věci již rozhodl Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. 5. 2004, č. j. 10 Ca 197/2003 - 22, kterým bylo shora uvedené rozhodnutí žalované zrušeno a věc jí vrácena k dalšímu řízení. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná kasační stížnost. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 17. 8. 2005, č. j. 6 Ads 40/2004 - 62, zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 5. 2004 a věc soudu vrátil k dalšímu řízení. Ve shodě s právními závěry uvedenými v rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 3 Ads 33/2004 - 84, se Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 17. 8. 2005 neztotožnil se závěrem Městského soudu v Praze, že na základě usnesení Okresního soudu v Olomouci č. j. Rt 2/2002 - 14 ze dne 11. 12. 2002, kterým byla vyslovena účast stěžovatele na soudní rehabilitaci *per analogiam* podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. (v návaznosti na zrušení původního odsuzujícího rozsudku v rámci řízení o obnově), byla nahrazena podmínka stanovená v § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. Nejvyšší správní soud v označeném rozsudku dále uvedl, že usnesení o účasti žalobce na soudní rehabilitaci podle citovaného ustanovení bylo vydáno účelově právě jen kvůli možnému splnění podmínek nároku na dávku, nikoliv z důvodu řešení situace neupravené zákonem, a že tedy toto usnesení tudíž není právně relevantní skutečností pro posouzení nároku na jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 261/2001 Sb.

Městský soud v Praze, vázán tímto právním názorem Nejvyššího správního soudu, rozhodl rozsudkem ze dne 29. 11. 2005, č. j. 10 Ca 259/2005 - 72, tak, že žalobu zamítl a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

V kasační stížnosti proti tomuto rozsudku stěžovatel napadl jeho nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a/ zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel zastává názor, že vyslovení účasti na soudní rehabilitaci *per analogiam* podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. je důvodem k vyplacení jednorázové částky podle zákona č. 261/2001 Sb. Stěžovatel poukázal na právní názor vyslovený v nálezu Ústavního soudu ze dne 6. 12. 2005, sp. zn. I. ÚS 565/03, ve věci L. K. a dále na nález Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03, ve věci V. F. a tvrdil, že právní závěry těchto nálezů, ve kterých se Ústavní soud vyslovil k aplikaci zákona č. 261/2001 Sb., se vztahují i na projednávanou věc. Stěžovatel navrhl napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhla žalovaná odmítnout kasační stížnost s odkazem na ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť byla podána proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem. Kasační stížnost by byla přípustná pouze tehdy, bylo-li by namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, což se však dle žalované nestalo.

V doplnění kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že Městský soud v Praze se neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v jeho usnesení ze dne 27. 11. 2003, č. j. Na 949/2003 - 7, dle něhož jsou k soudním řízením o jednorázové částce podle zákona č. 261/2001 Sb. příslušné krajské soudy podle místa bydliště žalobce. Stěžovatel namítl, že chyběly podmínky k tomu, aby řízení vedl a ve věci samé rozhodoval Městský soud

v Praze, rozhodování tohoto nepřislušného soudu způsobilo tak zmatečnost a vytvořilo důvod ke kasační stížnosti podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 11. 9. 2007 odkázal stěžovatel na nálezný Ústavního soudu ve věci V. F., sp. zn. I. ÚS 712/05, vyhlášený dne 24. 8. 2007, a požádal Nejvyšší správní soud, aby k tomuto nálezu přihlédl při posuzování kasační stížnosti.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a uplatňuje v ní důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s.

Podle ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. je kasační stížnost **nepřípustná** proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V projednávané věci rozhodl Městský soud v Praze znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu. V kasační stížnosti je namítáno, že se Městský soud v Praze neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu ohledně místní příslušnosti, vysloveným v jeho usnesení ze dne 27. 11. 2003, č. j. Na 949/2003 - 7. K této vznesené námitce však Nejvyšší správní soud považuje za nutné zdůraznit, že vázanost právním názorem Nejvyššího správního soudu vyplývá z ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. a znamená povinnost krajského soudu, jehož rozhodnutí bylo zrušeno, respektovat v novém rozhodnutí právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Musí se však jednat o právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem ve věci stěžovatele, nikoliv ve věci jiných účastníků, a současně o právní názor, jenž představuje tzv. *ratio decidendi* rozhodnutí. Nejvyšší správní soud však ve svém předchozím rozhodnutí ze dne 17. 8. 2005, č. j. 6 Ads 40/2004 - 62, žádný právní názor k problematice místní příslušnosti nevyjádřil.

Stěžovatel navíc námitku místní příslušnosti v kasační stížnosti proti prvnímu rozhodnutí Městského soudu v Praze (rozsudek ze dne 12. 5. 2004, č. j. 10 Ca 197/2003 - 22) neuplatnil a Nejvyšší správní soud, vázán důvody kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), se k této otázce ani nemohl vyjádřit. Stěžovatel mohl navíc námitku místní příslušnosti vznést nejpozději při prvním úkonu, který stěžovateli v řízení před krajským soudem příslušel (§ 105 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 s. ř. s.). Ze soudního spisu však tato skutečnost nevyplývá a stěžovatel ji ani nijak netvrdí. Konečně je třeba zdůraznit, že nedostatek místní příslušnosti krajského soudu, který ve věci rozhodoval, případně namítaný až v kasační stížnosti, zásadně nezpůsobuje zmatečnost řízení ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. a není tak důvodem pro zrušení rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 2. 2007, č. j. 2 Azs 156/2006 - 38, www.nssoud.cz). Námitka stěžovatele zpochybňující místní příslušnost Městského soudu v Praze je tak po zrušujícím předchozím výroku Nejvyššího správního soudu neúčinnou.

Jestliže Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se Městský soud v Praze v napadeném rozhodnutí řídil právním názorem Nejvyššího správního soudu, který respektoval závěry uvedené v rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2005, č. j. 3 Ads 33/2004 - 84, musel se dále zabývat otázkou, zda je za této situace kasační stížnost vůbec přípustná. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu

ze dne 21. 9. 2005, č. j. 2 Afs 216/2004 - 123, www.nssoud.cz, nelze odmítnout věcné projednání kasační stížnosti s poukazem na ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., jestliže by krajský soud v napadeném rozhodnutí respektoval závazný právní názor vyslovený Nejvyšším správním soudem a tento názor by spočíval ve výkladu, který by byl nálezem Ústavního soudu označen za neústavní.

Při posuzování právní otázky, zda usnesení soudu o účasti na soudní rehabilitaci *per analogiam* podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. (v návaznosti na zrušení původního odsuzujícího rozsudku v rámci řízení o obnově) může mít účinky splnění podmínky ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb., vycházel Městský soud v Praze z právního názoru Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 17. 8. 2005, č. j. 6 Ads 40/2004 - 62), který plně respektoval právní závěr rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 22. 7. 2005, č. j. 3 Ads 33/2004 - 84). V posledně citovaném rozhodnutí dospěl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k závěru, že usnesení soudu o účasti na soudní rehabilitaci *per analogiam* podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. není právně relevantní skutečností pro posouzení nároku na jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 261/2001 Sb.

Výše uvedený právní názor o povaze usnesení o účasti na soudní rehabilitaci *per analogiam* podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. byl však překonán nálezem Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 712/05, vyhlášeným dne 24. 8. 2007, který se týkal obdobné věci. V tomto nálezu se Ústavní soud vyjádřil k posuzovanému usnesení o účasti na soudní rehabilitaci a uvedl, že vzhledem ke specifické povaze je třeba při posuzování věci ctít účel a smysl zákonů č. 119/1990 Sb. a č. 261/2001 Sb., které měly za cíl nápravu křivd způsobených předchozím režimem. S ohledem na to je pak dle Ústavního soudu třeba posoudit usnesení o soudní rehabilitaci *per analogiam* dle ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. jako splnění podmínky pro vyplacení jednorázové částky, i když bylo toto usnesení vydáno v režimu obecného trestního řízení, a nikoliv v režimu zákona č. 119/1990 Sb.

Jak se již vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 11. 1. 2006, č. j. 2 Afs 66/2004 - 53, www.nssoud.cz, zformuluje-li Ústavní soud v některém svém rozhodnutí ústavně konformní výklad právního předpisu, je nutno tento výklad respektovat i v obdobných kauzách, byť se jedná o procesně samostatná řízení.

Z výše uvedeného je tedy nutno dovodit, že právním názorem Ústavního soudu ohledně povahy usnesení o účasti na soudní rehabilitaci *per analogiam* podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., vysloveným v nálezu sp. zn. I. ÚS 712/05, vyhlášeném dne 24. 8. 2007, je vázán Nejvyšší správní soud i v posuzované věci. Proto nezbylo, než napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze zrušit a věc mu vrátit zpět k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Podle ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s. je Městský soud v Praze v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí a vycházejícím z výše citovaného nálezu Ústavního soudu, že usnesení o účasti stěžovatele na soudní rehabilitaci *per analogiam* podle ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. je podkladem pro přiznání jednorázové peněžité částky podle zákona č. 261/2001 Sb.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Městský soud v Praze v novém rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. září 2007

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu

